

O'ZBEK OMMAVIY RAQSLARI: RIVOJLANISHI VA XUSUSIYATLARI

Zoirov Ropijon Erkin o'g'li

O'zbekiston davlat xoreografiya akademiyasi

4-bosqich san'atshunoslik yo'nalishi talabasi

Kasimov.N.K

Ilmiy rahbar

Anotatsiya: Mazkur maqolada o'zbek ommaviy raqslari taraqqiyoti, ularning xoreografik tuzilishi va badiiy-estetik xususiyatlari tahlil qilinadi. O'zbek raqs san'ati doirasida ommaviy raqslarning o'rni, ularning ijtimoiy va madaniy hayotdagi ahamiyati yoritiladi. Shuningdek, bugungi kunda ommaviy raqslarning sahnaga moslashtirilishi, yosh avlod tarbiyasidagi roli va zamonaviy tendensiyalarga moslashuvi tahlil etilgan.

Kalit so'zlar: o'zbek raqsi, ommaviy raqs, milliy an'ana, sahna san'ati, xoreografiya, madaniyat

O'zbek raqsi asrlar davomida shakllangan boy an'analarga ega. Uning xalq, sahnaviy va ommaviy ko'rinishlari mavjud. Jumladan, ommaviy raqslar jamoaviy ijro etilishi, oddiy va ravon harakatlar orqali keng jamoatchilikni raqsga jalb etishi bilan ajralib turadi. Bunday raqslar bayramlarda, tantanalarda, madaniy tadbirlarda ko'p uchraydi va ular xalqning milliy g'ururi, estetikasini ifoda etadi.

Ommaviy raqslarning kelib chiqishi va shakllanishi-Ommaviy raqslar o'zbek xalqining qadimiy marosim va urf-odatlaridan kelib chiqqan. Aholining keng qatlamlari ishtirokidagi to'ylar, hosil bayramlari, diniy va milliy ayyomlar doirasida shakllangan harakatlar asta-sekin sahna ko'rinishlariga moslashtirila boshlangan. Shu tariqa, ommaviy raqslar o'zining xalqona ildizlariga ega bo'la turib, sahna san'atining bir ko'rinishiga aylangan.

Xususiyatlari va funksiyalari- Jamoaviy ijro – raqs bir nechta ishtirokchilar tomonidan sinxron harakatlarda ijro etiladi.

Oddiy plastika – harakatlar murakkab texnikadan holi bo'lib, har kim uchun tushunarli va ijro etilishi mumkin bo'lgan tuzilmada bo'ladi.

Bayramona ruh – ommaviy raqslar ko'pincha quvnoq, sho'x, hayotiy g'oyalarni ifodalaydi.

Estetik va tarbiyaviy ahamiyat – bu raqslar orqali milliy qadriyatlar targ'ib qilinadi, yoshlarda estetik did shakllanadi.

Zamonaviy sahnada ommaviy raqslar-Bugungi kunda ommaviy raqslar nafaqat xalq orasida, balki professional sahnada ham keng qo'llanmoqda. Raqs jamoalari tomonidan sahnalashtirilgan ommaviy raqslar kompozitsion tuzilma, musiqaviy uyg'unlik va liboslar orqali boyitilmoqda. “Lazgi”, “Baxor”, “Do'ppi raqsi”, “Paxta terimi” kabi ommaviy raqslar namunasi sifatida keng tanilgan.

Yoshlar orasida ommaviy raqslarning tarqalishi-Maktablar, madaniyat markazlari, raqs to'garaklari orqali ommaviy raqslar yosh avlod orasida ommalashmoqda. Bu raqslar nafaqat madaniy tadbirlarning asosiy qismi, balki tarbiyaviy vosita sifatida ham xizmat qilmoqda.

O‘zbek ommaviy raqslari – bu xalqning milliy o‘zligini, badiiy tafakkurini ifoda etuvchi san’at turidir. Uning soddaligi, ommabopligi va jamoaviylik ruhida bo‘lishi uni keng ommaga yaqinlashtiradi. Ommaviy raqslar orqali nafaqat milliy qadriyatlar asrab-avaylanadi, balki yangi avlodga estetik tarbiya beriladi. Uni zamonaviy sahna talablari asosida rivojlantirish dolzarb masalalardan biridir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. G‘ulomov S. “O‘zbek xalq raqslari”, Toshkent, 1983.
2. Jo‘rayev A. “Xoreografiya asoslari”, Toshkent, 2005.
3. Nuriddinova D. “Milliy raqslarimiz – bebaho meros”, San’at, 2018, №2.
4. Sobirova M. “Zamonaviy sahnada o‘zbek raqsi”, Madaniyat va san’at, 2020, №4